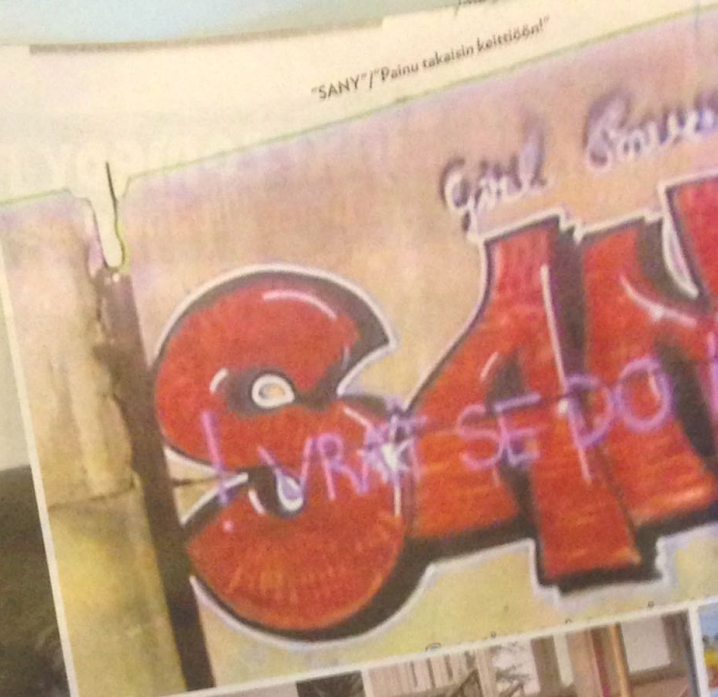

"SANY" / "Painu takaisin keittiöön!"

Utah: "I'm not a graffiti girl, I'm a graffiti writer."

Claw Money elää unelmaansa. Hän myös haluaa kasvattaa kaduilla syntyneen brändinsä globaaliksi bisneksiksi.

Junapihoilla Vickin kanssa.

TEKSTI JARI TAMMINEN

Emansipatorinen battle junavarikoilla

Tšekkiläinen graffititaiteilija teki dokumenttielokuvan naismaalareista. Prosessi ei ollut helppo ja sen aikana esimerkiksi kameramies varasti kuvauskaluston.

GRAFFITI on hyvin minäkeskeinen laji: kirjoittajat toistavat omaa nimimerkkiään loputtomasti joskus luvattomasti joskus luvattomasti. Graffiti on myös hyvin miehinen laji, eivätkä kaikki naiset suinkaan ole kokeneet oloaan tervetulleiksi aloitettuaan hommat. Tšekkiläinen naismaalari Sany päätti ohjata Girl Power -dokumenttielokuvan graffitimaailmasta naisten silmin. Prosessi imaisi seitse-

män vuotta elämästä, jätti jäljet ja vei kaikki säästöt. Siinä, missä graffiti käy useimmiten tilanhallinnallista kamppailua yhteiskunnassa laajemmin, Sany tuo kamppailun tilasta graffitiskenen sisälle. "Graffiti on aina ollut poikakerho. Se on nopeatempoista touhua, ja junavarikoilla juokseminen ja kilpely vaatii fyysistä voimaa. Ehkä se ei ole houkuttelevat naisia, ja joidenkin naisten on taisteltava asemansa puolesta, jota toiset voivat sinun seurata perässä. Monet naismaalarit ovat myös suhtau-

tuneet naisiin varsin kielteisesti, mutta tilanne muuttuu koko ajan." Sanyn maalausten päälle seinille on ilmestynyt suheroita, jotka eivät toisaan mairittele skeneä. Esimerkiksi "Painukaa takaisin keittiöön!" teksti naisen maalaaman graffitin päällä ei ole tulkittavissa emansipaatiota tukeväksi. Myös dokumentissa esitetty kommentti "Naiset eivät tajua kirjainten rakennetta", aiheuttaa lähinnä sarullisen hymähdyksen. Monien mielestä tällainen sukkopöytäotteita joutaisi rumuuden ko-

konaan. Dokkarissa Utah toteaa, että: "En minä ole graffitityttö, vaan graffitimaalaja." "Monet yritykset ovat myös huomanneet, että naismaalajien tukeminen on järkevää, koska se avaa uusia markkinoita. Samoin viime vuosina monet brändit ovat myös sponsoroineet naiskultureita. Ehkä tassa arvo vähitellen tavoittaa tätä kautta nämä skenet", Sany ynnää markkinoiden perin yllättävää roolia.

VAIKKA KAUPALLISUUS saattaa osal-

Martha Cooper on kuvannut graffitikulttuuria 1970-luvulta lähtien, ja hänen Subway Art -teostaan (1984) pidetään yhtenä alan tärkeimmistä teoksista.

taan tuoda muassaan tasa-arvoa graffitimaailmaan, ei Sany näe kehitystä ongelmattomana.

"Ihmiset tietenkin pyrkivät hankkimaan elantonsa jollain tavalla. Joku myy kirjoja ja joku tarroja. Haastattelmani newyorkilainen Claw Money tahtoo tehdä brändistään seuraavan Hello Kittyn", ohjaaja toteaa.

"No Yhdysvallat on tietysti melkoisen kapitalistinen maa, jossa rahan tekeminen nähdään menestyksen mittana."

Elokuvassa kuullaan nykytekijöitä militantteista oman tien kulkijoista kaupallisuutta täysin estoitta syleileviin tuotteistajiin. Sany haastattelee nykymaalareiden ohella muun muassa Martha Cooperia ja monia muita veteraaneja, jotka ovat olleet mukana vuosikymmeniä.

Kerronta vuorottelee puhuvien päiden kuvaamisen ja junavarikoilla seikkaillemisen välillä. Maalajaustaan omaava ohjaaja ei arkaile lähteä keikoille mukaan itekin muovipussi kolisten. Dokumentti on sekä monipuolinen että poukkoileva.

"GRAFFITI on aina ollut kriittinen järjestelmää vastaan, ja esimerkiksi Lähidässä on parhaillaan käynnissä graffitiaalto. Viimeistellessäni elokuvaani

toimaisin siihen, kuinka mimmit Al-Raqqaahissa Syyriassa maalasivat laisvastaista graffiteja, vaikka riski heille on hirvittävä."

Paikallinen alakulttuuri peilaa aina myös paikallista yhteiskuntaa. Sany'n käydessä Cape Townissa graffiteja maalasivat ainoastaan rikkaiden perheiden lapset, jotka etsivät jännitystä.

Köyhillä ei yksinkertaisesti ollut varaa moiseen. Intiassa ihmiset pyysivät häntä maalaamaan talojensa seinät, koska heillä ei itsellä ollut varaa maalata niitä.

"Tšekissä elimme 50 vuotta kommunistisen sortovallan alla, ja tuolloin graffitin maalaaminen oli läpeensä poliittista.

Graffiti edusti läntistä rappiotaidetta - Yhdysvalloissa syntynyt taidemuoto oli vihollisen propagandaa."

Tämä historia näkyy myös tsekkiläisten nykyasenteissa.

"Vanhemmat ihmiset eivät välttämättä pidä siitä, että käymme maalaamassa talojen seiniiin. Toisaalta se nähdään myös osana meidän vapauttamme, ja vapauden puute nähdään maalaamista suurempana ongelmana."

Sany: Girl Power Rakkautta & Anarkiaa -festivaaleilla.

**"MONET YRITYKSET
OVAT MYÖS
HUOMANNEET, ETTÄ
NAISMAALAAJIEN
TUKEMINEN ON
JÄRKEVÄÄ, KOSKA
SE AVAA UUSIA
MARKKINOITA."**